

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, Andragoški center Republike Slovenije

ANDRAGOŠKI CENTER SLOVENIJE: 20 LET PRIZADEVANJ ZA RAZVOJ SISTEMA IN STROKE IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH

UVOD

Okoliščine, v katerih Andragoški center Slovenije (ACS) vstopa v leto 2012 in zaokrožuje dvajsetletnico delovanja, prinašajo mnogotere izzive, saj je področje izobraževanja odraslih (IO) spet na prelomnici. Temeljni vidiki poslanstva ACS seveda ostajajo enaki vse od njegove ustanovitve,¹ med njimi ta dva:

- zagovarjati enakovredni odnos politike in stroke do izobraževanja otrok, mladine in odraslih ter prispevati k uveljavljanju strategije ‚vseživljenjskosti učenja‘,² po kateri je vsak od teh podsistemov komplementarni, nepogrešljivi del celote in se z drugimi sinergijsko povezuje in prepleta;
- znotraj področja izobraževanja odraslih spodbujati in dejavno prispevati k uravnoteženemu razvoju poklicno usmerjenega in splošnega izobraževanja odraslih, kar je povezano s holističnim pristopom k posamezniku in njegovemu učenju skozi vse življenje in v vseh okoljih, v katerih biva in deluje.

Precej drugačno kot do zdaj pa se zdi širše okolje IO, tj. svetovne, državne pa tudi lokalne razmere, ne nazadnje tudi usoda posameznika. Vse namreč kaže, da ni več prav veliko priložnosti za razmišljanja, eksperimente, visokoteče besede ipd., temveč le še za hitro in učinkovito ukrepanje, ki temelji na enakovrednem povezovanju in prinaša zmagovite izide za vse deležnike, obenem pa prispeva tudi k ohranjanju in kreptitvi našega naravnega okolja.

ZAKLJUČUJEMO 20 LET SOUSTVARJANJA STROKE IN POLITIKE IO

Začetki ACS so sovpadali z osamosvojitvijo naše države, ta pa se je na srečo zavedala, da so prvi pogoj za družbeno-ekonomski razmah izobraženi in usposobljeni ljudje. V okviru temeljite izobraževalne reforme, ki jo obelježujejo številne ekspertize,³ prva Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju (1995) ter posledična zakonodaja (1996),⁴ je izobraževanje odraslih prvič v zgodovini pridobilo status

samostojnega področja, ACS pa je postal gonilna sila njegovega razvoja. Vodilno vlogo na področjih raziskovanja in razvoja, kakovosti in izobraževanja, svetovanja in vrednotenja ter informiranja in promocije v izobraževanju odraslih ima še danes, pri čemer so se naštetih sklopi v dveh desetletjih razvijali z različnim tempom, v skladu z vizijo ustanove ter aktualnimi potrebami politike in stroke.

V nadaljevanju bomo na kratko predstavili nekaj mejnikov na mednarodni in državni ravni, ki so pomembno vplivali na uresničevanje te vloge, saj so se v zadnjem obdobju povrnili v novi preobledi in tvorijo okoliščine, ki jih omenjamo na začetku prispevka.

Na svetovni ravni je k razvoju področja in neposredno na prizadevanja ACS pomembno prispevala peta Unescova mednarodna konferenca o izobraževanju odraslih (Confinte V⁵), organizirana 1997 v Hamburgu. Dogodek s 1500 udeleženci z vsega sveta je opozoril na dejstvo, da sta izobraževanje odraslih in še zlasti neformalno učenje pomembna sestavna dela vseživljenjskega učenja in ključna za soočanje z globalnimi izzivi 21. stoletja. Hamburška deklaracija in Akcijski načrt o izobraževanju odraslih sta postavila priporočila in cilje za razvoj IO s poudarkom na zagotavljanju demokracije in miru, človekovih pravic, spoštovanju različnosti, trajnostnem družbeno-ekonomskem razvoju in usposobljeni delovni sili. Na usmeritve Confinte V se je opiralo tudi delo ACS, potrditev so dobila zlasti prizadevanja za razmah neformalnega izobraževanja in učenja odraslih: študijski krožki (začetek delovanja že 1992), borze znanja (od 1992), središča za samostojno učenje (od 1995) in promocija učenja s Tednom vseživljenjskega učenja (TVU; od 1996).

Na evropski ravni je izobraževanje odraslih pridobilo zagon z opredelitvijo leta 1996 za Evropsko leto vseživljenjskega učenja ter s sporočili Unescove publikacije Učenje, skriti zaklad.⁶ Štirje stebri izobraževanja odraslih (‚učenje za pridobivanje znanja, za potrebe delovnega mesta, za osebnostni razvoj ter za miroljubno sožitje v skupnosti‘) so v politiki in stroki postali priznani način utemeljevanja razsežnosti IO in jih je treba upoštevati pri zagotavljanju

¹ Odlok o ustanovitvi Andragoškega centra Slovenije (UL 18/1991, 27. september 1991).

² Strategija vseživljenjskosti učenja v Sloveniji. Ministrstvo za šolstvo in šport, 2007.

³ Za izobraževanje odraslih npr.: Izobraževanje v Sloveniji za 21. stoletje. Izobraževanje odraslih: strokovne podlage, Izobraževanje odraslih kot dejavnik razvoja Slovenije, Sistemsko konceptualne podlage za zakonsko urejanje izobraževanja odraslih (vse študije so iz leta 1991).

⁴ Za izobraževanje odraslih: Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Zakon o izobraževanju odraslih in drugi področni zakoni, ki urejajo tudi nekatere vidike izobraževanja odraslih.

⁵ Več o konferenci: <http://www.unesco.org/education/uie/confinte/>.

⁶ Učenje, skriti zaklad. Poročilo mednarodne komisije o izobraževanju za 21. stoletje, pripravljeno za Unesco (Jacques Délors et al., 1996).

uravnovešenega razvoja posameznika in družbe. Tudi leto 2000 je bilo prelomno: Evropski svet je v Lizboni sprejel cilje in ukrepe, ki naj bi povečali konkurenčno sposobnost Unije v primerjavi z najrazvitejšimi državami sveta. Na področju izobraževanja je sledil delovni program Izobraževanje in usposabljanje 2010 (2001) z dolgoročnimi in operativnimi cilji do izteka desetletja. Ti so narekovali večjo kakovost, boljši dostop ter odprtost sistema izobraževanja in usposabljanja v širše okolje. S tem je bil prvič vzpostavljen trden okvir za evropsko sodelovanje, predvsem pa so bile oblikovane spodbude za uravnovešen razvoj nacionalnih sistemov in zagotovljeni instrumenti zanj – odprta metoda koordinacije ob hkratnem spoštovanju načela subsidiarnosti (vzajemno učenje, izmenjava dobre prakse, kazalniki uspešnosti). Uresničevanje ciljev je Evropska komisija merila s sistemom kazalnikov in povprečnih evropskih referenčnih ravni („benchmarks“) in o napredku letno poročala.⁷ Tudi ta proces je vplival na izobraževanje odraslih v Sloveniji. ACS si je prizadeval, da bi evropski kazalniki v čim večji meri zadevali tudi IO, obenem pa opozarjal na pomanjkljivo interpretacijo enega ključnih kazalnikov, pri katerem je Slovenija redno dosegala odlične rezultate: udeležba odraslih, starih od 25 do 64 let, v vseživljenjskem učenju. Podatki o visoki udeležbi (14,6 % v 2009 oziroma 16,2 % v 2010 ob povprečnem evropskem cilju do 2010 12,5 %) bi namreč lahko privedli do zmotnega sklepa, da v pospeševanje IO ni več potrebno vlagati, dejstvo pa je, da so med vključenimi predvsem tisti z višjo stopnjo izobrazbe, zaposleni in mlajši odrasli (25–34 let), medtem ko so druge ciljne skupine prikrajšane in odrinjene na rob.

Velik pomen je imel tudi dokument EU, Memorandum o vseživljenjskem učenju (2000), ki je s svojimi šestimi sporočili opozarjal na potrebo po novih temeljnih spretnostih, večjih vlaganjih v človeške vire, inovacijah v poučevanju in učenju, vrednotenju učinkov učenja, večjem usmerjanju in svetovanju ter približanju učenja bliže domu. Pomembno je usmerjal razvoj IO v državah članicah, vendar najbrž ni pretirana ugotovitev, da smo ga najresneje upoštevali prav v izobraževanju odraslih. Slednje je nekaj let pozneje pridobilo dva zelo pomembna dokumenta: Sporočilo Evropske komisije Izobraževanje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno (2006) ter Akcijski načrt za izobraževanje odraslih: Za učenje je vedno pravi čas (2007). ACS je s svojimi dejavnostmi na področjih kakovosti in izobraževanja, svetovanja, neformalnega učenja, izobraževanja starejših odraslih ter promocije in informiranja sledil tem usmeritvam in o tem poročal na obeh regionalnih posvetih, pa tudi na zaključni konferenci za akcijski načrt EU v Budimpešti (2010). S pridom je uporabljal tudi možnosti mednarodnih izmenjav dobrih praks, financiranih v okviru Programa vseživljenjsko učenje oziroma Grundtvig. Akcijski načrt se je z letom 2010 iztekel, pregled dosežkov in rezultatov za

obdobje 2008–2010 za EU pa je pokazal, da ostaja odprtih še veliko izzivov, med njimi implementacija strategije vseživljenjskega učenja, enakovredno vključevanje neformalnega učenja ter priznavanje njegovih učinkov, skrb za kakovost izobraževalnih procesov in stalni strokovni razvoj kadrov, sistematično zagotavljanje informacijskih in svetovalnih storitev, skrb za ranljive ciljne skupine (manj izobraženi, starejši, priseljenci), kvantitativno in kvalitativno spremljanje napredka in še marsikaj. Ti izzivi v določeni meri veljajo tudi za Slovenijo, po drugi strani pa se lahko že zdaj ponašamo z odličnimi rezultati deset-, pa tudi večletnih prizadevanj prav na področjih kakovosti (model POKI; od 2001) ter informiranja in svetovanja (model ISIO, od 2001), z dodatnimi oblikami neformalnega učenja, ki povečujejo vključenost učno prikrajšanih, pojavom centrov vseživljenjskega učenja (od 2005), sistematičnim usposabljanjem strokovnih delavcev v IO in drugimi dejavnostmi, ki jih je vpeljal in vodil ACS.

Oglejmo si še ključne dejavnike za razvoj IO na ravni Slovenije. Omenili smo že Belo knjigo o vzgoji in izobraževanju in zakonodajo, njima pa je sledilo skoraj desetletno strokovno delo ACS in številnih partnerjev za pripravo strokovnih podlag za novo, usklajeno politiko in prakso IO. Leta 2004 so se ti naporu zaključili s sprejetjem Resolucije o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih (ReNPIO) do leta 2010. Ta razvojni dokument, oprt na številne analize razmer, primere iz tujine, pa tudi lastne razmisleke, je Sloveniji prinesel daljnovidno strategijo, ki nam jo zavidajo po Evropi in v svetu, saj je jasno opredelila javni interes na področju izobraževanja odraslih, tri prednostna področja:

- splošno, neformalno izobraževanje in učenje odraslih,
- izobraževanje za dvig izobrazbene ravni,
- izobraževanje in usposabljanje za trg delovne sile
- in dejavnosti, potrebne za izvajanje IO (sem sodi tudi celotna dejavnost ACS), pa tudi okvirni obseg javnih sredstev. Resolucija je tako dopolnila zakonodajo in začrtala nacionalno izobraževalno politiko, obenem pa postala podlaga za konkretno načrtovanje na ravni države, in sicer v obliki letnih programov izobraževanja odraslih (LPIO). Pri tem sta interese in denar združila dva resorja: Ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ) ter Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ). Ob koncu celotnega obdobja je Analiza uresničevanja ReNPIO 2005–2010⁸ pokazala, da smo znatno izboljšali materialne pogoje za razvoj IO. Rast vlaganj v drugo in tretje prednostno področje je prispevala tudi k večji vključenosti v različne programe, zlasti v programe usposabljanja za potrebe dela ter višje strokovne šole. Kot uspešne so se izkazale tudi mreže svetovalnih središč, središč za samostojno

⁷ Poročilo za leti 2010/2011 je na voljo na http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc2881_en.htm.

⁸ Analizo je po naročilu Ministrstva za šolstvo in šport izdelal ACS v letu 2011.

učenje in študijskih krožkov, pomembno vlogo pri promociji učenja pa sta odigrala TVU in kampanja Zgledi vlečejo. Slabši rezultati od predvidenih pa so bili doseženi v programu osnovne šole za odrasle in programih za splošno neformalno učenje ranljivih skupin (npr. manj izobraženi, starejši).

V navezi z Ministrstvom za šolstvo in šport je področje IO pridobilo tudi možnost koriščenja sredstev Evropskega socialnega sklada (ESS). V dozdajšnjih treh obdobjih črpanja (2004–2005, 2006–2007 in 2009–2011) so ta sredstva dala pomemben impulz razvojnemu delu ACS kot tudi mreži izvajalcev IO. Naštejmo nekaj dejavnosti in dosežkov od 2004 do 2007:

- trinajst Centrov za vseživljenjsko učenje (CVŽU), ki so postali krovna organizacijska oblika za številne dejavnosti, ki približujejo znanje in spretnosti javnosti predvsem po neformalnih poteh;
- dodatno strokovno spopolnjevanje strokovnih delavcev v svetovalnih središčih za izobraževanje odraslih, središčih za samostojno učenje in borzah znanja;
- koordinacija aktivnosti za razvoj pismenosti ter strokovna in administrativna podpora Komisiji za razvoj pismenosti v Sloveniji;
- uveljavitev samoevalvacije kot enega izmed učinkovitih orodij za razvijanje in presojanje kakovosti izobraževanja ter pilotni preizkus delovanja omrežja svetovalcev za kakovost;
- izboljšanje andragoške usposobljenosti strokovnih delavcev za izobraževalno delo z različnimi ciljnim skupinami odraslih (več kot 500 udeležencev – strokovnih delavcev, svetovalcev in mentorjev v IO) ter razvoj novih programov.

Dejavnosti tretje faze so se nedavno zaključile z dvema posvetoma, ki ju je organiziral ACS:

- v okviru projekta, Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2009 do 2011⁹ je bil posvet z naslovom ‚Andragoško spopolnjevanje v prepletu različnih vlog izobraževalcev odraslih‘, namenjen širjenju novega znanja in razvijanju novih kompetenc izobraževalcev odraslih; več o dogodku: <http://pro.acs.si/izo2011>;
- posvet v okviru projekta ‚Razvoj pismenosti ter ugotavljanje in priznavanje neformalnega znanja‘ je nosil naslov ‚Za odrasle ustvarjamo nove priložnosti‘ in omogočil razpravo o ključnih izzivih v obeh delovnih sklopih; več o dogodku: <http://pro.acs.si/razvoj2011>).

PRED NAMI SO STALNI IN NOVI IZZIVI

Zdajšnje stanje na področju izobraževanja odraslih, ki opredeljuje okoliščine delovanja ACS in celotne mreže

IO, daje slutiti, da je bilo leto 2011 prehodno, namenjeno zaključevanju, razmisleku na temelju analiz in dosežkov ter pripravam na obdobje, ki je pred nami.

Do neke mere lahko na evropski in nacionalni ravni govorimo celo o zamudah. Če pa ponovno najprej zavzamemo pogled od ‚zgoraj navzdol‘, lahko ugotovimo, da so se predstavniki politike, civilne družbe, socialnih partnerjev in stroke IO na svetovni ravni zedinili prej. Decembra 2009 so se sestali na Šesti Unescovi mednarodni konferenci o izobraževanju odraslih (Confintea VI¹⁰) in obravnavali Globalno poročilo o izobraževanju in učenju odraslih (GRALE, 2008). To je temeljilo na 154 nacionalnih poročilih držav članic Unesca, za Slovenijo ga je pripravil ACS. Poročilo je pokazalo, da so bile usmeritve iz leta 1997 preproste, premalo obvezujoče in da je izkupiček po dvanajstih letih premajhen. Sprejeli so Belemski akcijski načrt, ki je pozval k hitri akciji na področju pismenosti in drugih ključnih spretnosti odraslih, v politiki in upravljanju IO (strukturni in finančni vidiki), na področjih vključevanja in zagotavljanja enakih možnosti za vse, kakovosti IO in spremljanja. Belemski načrt predvideva triletno poročanje o napredku, zato bo za globalno vmesno poročilo, katerega osrednja tema je pismenost, ACS v prvih mesecih 2012 pripravil nacionalno poročilo. Na tem področju ima ACS in posledično IO v Sloveniji veliko za pokazati (o tem govori tudi nedavno izdana monografija *Obrazi pismenosti*²), po drugi pa nam primanjkuje podatkov, saj smo zadnje, zaskrbljujoče slabe, rezultate o zmožnostih odraslih dobili v okviru mednarodne raziskave IALS (1997). Iz trenutno aktualne raziskave o zmožnostih odraslih – PIAAC, v katero so vključene skoraj vse članice EU in mnoge druge države, pa je Slovenija leta 2010 žal izstopila.

Sodobna družbeno-ekonomska dogajanja na evropski ravni temeljijo na leta 2010 sprejeti Strategiji za pametno, trajnostno in vključujočo rast – Evropa 2020. V njenem duhu je bil že leta 2009 pripravljen novi strateški okvir za evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja, znan kot *Izobraževanje in usposabljanje 2020*. Za celoten sistem postavlja štiri kompleksne cilje:

- uresničevanje vseživljenjskosti učenja in mobilnosti v praksi,
- izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja,
- promocija enakosti, socialne kohezije in aktivnega državljanstva ter
- pospeševanje ustvarjalnosti in inovativnosti ter podjetništva na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja.

Ti cilji poleg šolskega, začetnega izobraževanja, visokošolskega izobraževanja (Bolonjski proces) ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja (Kopenhagenski proces) zadevajo tudi izobraževanje odraslih, zato je bil za to področje pripravljen ustrezen dokument. Ta nima

⁹ Več na <http://www.unesco.org/en/confintea/vi/> in http://www.acs.si/CONFINTEA_VI.

¹⁰ *Obrazi pismenosti*. Spoznanja o razvoju pismenosti odraslih. Uredila Petra Javrh, ACS 2011.

več statusa akcijskega načrta, temveč gre za Resolucijo Sveta o prenovljenem evropskem programu za izobraževanje odraslih (EDUC 268 SOC 981, 28. 11. 2011). Za obdobje 2012–2014 opredeljuje ista prednostna področja kot krovna strategija:

- izvajanje vseživljenjskega učenja in mobilnosti: povprečni evropski cilj je zdaj 15-odstotna udeležba odraslih v vseživljenjskem učenju, za to pa je potrebno okrepiti sisteme informiranja, motiviranje udeležencev, delo z mladimi, ki zgodaj opustijo šolanje, in drugimi učno prikrajšanimi, sodelovanje z delodajalci pri učenju na delovnem mestu in še kaj;
- izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja: v ta namen je treba zagotavljati sisteme kakovosti, sistematično usposabljanje strokovnega osebja, ustrezen sistem financiranja, učinkovita partnerstva med javnimi organi, izvajalci IO, socialnimi partnerji in drugimi akterji ter uskladiti ponudbo IO s potrebami na trgu dela;
- spodbujanje pravičnosti, socialne kohezije, in aktivnega državljanstva s pomočjo IO: dejavnosti na tem področju med drugim zadevajo spodbujanje pismenosti (poleg jezikovne in matematične še digitalne, ekonomske, finančne, državljanske, kulturne, politične, okoljske, potrošniške, medijske), spodbujanje posameznikov za socialno vključevanje in izboljšanje učnih možnosti za starejše ter osebe s posebnimi potrebami;
- spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti odraslih in njihovih učnih okolij: pridobivanje prečnih kompetenc (npr. učenje učenja), krepitev vloge kulturnih organizacij in drugih inovativnih okolij za neformalno in priložnostno učenje odraslih, boljša uporaba IKT kot sredstva za zagotovitev širšega dostopa in druge oblike.

Resolucija dodaja še potrebo po izboljšanju spremljanja področja izobraževanja odraslih: sodelovanje pri pomembnih mednarodnih raziskavah (Anketa o izobraževanju odraslih, Anketa o nadaljnjem poklicnem izobraževanju in usposabljanju ter že omenjena Raziskava o zmožnostih odraslih), zbiranje nacionalnih statističnih podatkov ter njihova razširitev na ciljno skupino odraslih, starih 65 let in več, ter številni drugi načini pridobivanja podatkovne podpore za informirano odločanje na vseh ravneh.

Dokument bo nedvomno vplival na strokovno delo in politiko IO na državni ravni, kjer zamujamo s sprejetjem nove Resolucije o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih do leta 2015 (s pogledom do 2020). Tokrat je bil njen osnutek pripravljen brez dolgotrajnih poglobljenih strokovnih podlag, so pa za dobro izhodišče služile analize uresničevanja letnih programov in analiza celotnega obdobja 2005–2010. V luči siceršnjih družbeno-ekonomskih dogajanj lahko le upamo, da bodo letni programi izobraževanja odraslih ostajali v približno enakih temeljih kot zadnja leta in bodo zagotavljali nacionalna sredstva

za nadaljnji razvoj sistema IO. Povsem dorečene pa so za ACS v tem trenutku vsebine in viri za dva projekta ESS, ki v obdobju 2011–2014 še naprej zadevata izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v IO in razvoj pismenosti ter ugotavljanje in priznavanje neformalnega učenja.

ACS se zaveda državnih in mednarodnih prioritet, zato v letu 2012 med drugim načrtuje:

- na področju raziskovanje, razvoj in podpora IO evalvacijo osnovnošolskega in srednješolskega IO, preučitev motivacij in ovir pri usposabljanju za trg dela ter strokovno podporo MŠŠ pri oblikovanju ReNPIO in drugih sistemskih zadevah;
- na področju neformalnega učenja in izobraževanja odraslih prizadevanja za nadaljnji razvoj pismenosti, izobraževanje priseljencev, izobraževanje za trajnostni razvoj, podporo e-izobraževanju ter nadaljnji razvoj študijskih krožkov;
- na področju svetovanje in vrednotenje spremljanje in podporo delovanju mreže svetovalnih središč ter neposredno svetovanje posameznikom in ustanovam; po drugi strani pa razvoj metod za ugotavljanje in vrednotenje kompetenc, strokovno podporo v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter evalvacijo programov usposabljanja in izobraževanja zaposlenih, izpeljanih v obdobju od 2008 do 2011;
- na področju kakovost in izobraževanje prenovo kazalnikov kakovosti v IO, pilotno vpeljavo ekspertne zunanje evalvacije v izobraževalne organizacije, izpeljavo obstoječih in razvoj novih programov andragoškega spopolnjevanja ter analizo udeležencev;
- na področju promocija in informiranje izpeljavo TVU 2012, uglasenega na Evropsko leto aktivnega državljanstva in medgeneracijske solidarnosti, izvedbo usposabljanj za uporabnike produktov kampanje Zgledi vlečejo ter vzpostavitev multimedijskega spletnega portala, novo izdajo spletnega pregleda ponudbe IO ter obveščanje o področju IO doma in v tujini prek različnih medijev (spletna stran ACS, Info-mozaik, e-Novičke, Letopis IO).

Pri tem bomo še naprej sodelovali s številnimi partnerji:

- na mednarodni ravni: prek projektov EU, regionalnega in čezmejnega sodelovanja, članstev v mednarodnih organizacijah (Evropsko in Svetovno združenje IO) in mrežah (npr. Evropska mreža za razvoj temeljnih zmožnosti odraslih), delovnih skupinah na ravni Evropske komisije ter srednje- in južноеvropske regije, študijskih obiskov tujih delegacij na ACS, mednarodnih dogodkov, ki jih organiziramo za tujce ali pa se jih udeležujemo z namenom, da promovirano lastno delo in dosežke celotne mreže IO v Sloveniji;
- na državni politični in strokovni ravni: nadaljuje so strokovna vpetost ACS na obeh pristojnih ministrstvih, ki zagotavlja strokovne podlage

za analizo in pripravo političnih ukrepov (npr. analiza letnih programov), sodelovanje pri pripravi razpisov in drugih akcij, sodelovanje v različnih nacionalnih komisijah (v 2012 npr. v novoustanovljeni Koordinaciji Izobraževanje in usposabljanje 2020 pri MŠŠ ter v Koordinaciji javnih zavodov za uveljavljanje sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij pri MDDSZ). Poseben primer je sodelovanje z vsakokratnim nosilcem (nacionalnim koordinatorjem) Evropskega leta v Sloveniji (v 2012 bo to sodelovanje z MDDSZ za Evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijske solidarnosti), nadaljevali pa bomo tudi povezovanje z drugimi ministrstvi, Statističnim uradom RS in drugimi;

- na regionalni in lokalni ravni: ACS bo še naprej povezovalno (so)deloval pri razvoju, implementaciji in spremljanju izvajanja številnih projektov/mrež (npr. svetovalna središča, študijski krožki, središča za samostojno učenje ipd.); sodeloval bo tudi pri vzpostavljanju partnerstev na lokalni ravni (na primer na področju svetovanja, v okviru centrov vseživljenjskega učenja, pri promociji vseživljenjskega

učenja – organizacija odprtja TVU na lokalni ravni ter sodelovanje z območnimi koordinatorji in občinami);

- neposrednimi udeleženci izobraževanja in učenja odraslih prek instituta ,dobitniki priznanj za promocijo učenja in znanja, promocijske kampanje Zgledi vlečejo, študijski obiskov, ki zajemajo tudi učeče se (projekt Širimo semena učenja) in omogočajo izmenjavo med učečimi se na mednarodni ravni, v prihodnje pa načrtujemo tudi usposabljanje za zagovorništvo v smislu forumov in mrež učečih se, ki že delujejo po svetu;
- neposrednimi udeleženci – izobraževalci odraslih (o tem bo tekla beseda v drugem delu članka).

Dejavnosti, ki nas čakajo v 2012 (in v novem desetletju), je torej veliko in podrobnejši opis vseh bi presešel namen tega prispevka. V nadaljevanju se zato osredotočamo le na eno področje, ki je v zgoraj omenjenih strategijah – preteklih in prihodnjih – omenjano kot prednostno, saj pomembno določa kakovost izobraževanja odraslih. Gre za stalni strokovni razvoj izobraževalcev odraslih, ki ga ACS zagotavlja z andragoškim spopolnjevanjem.